

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Eläkesäästäminen

Ahola, Miikka

2011 Laurea Leppävaara

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

Eläkesäästäminen

Ahola, Miikka
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2011

Ahola, Miikka

Eläkesäästäminen

Vuosi 2011 Sivumäärä 30

Opinnäytetyön aiheena on eläkesäästäminen. Työssä tutkitaan eri sijoitusvaihtoehtoja, jotta siirryttäessä eläkkeelle työelämän palkkatulon jälkeen, elintaso ei laskisi.

Opinnäytetyön tarkoituksena on selventää eri sijoitusvaihtoehtoja. Sijoitusvaihtoehdot ovat osittain vaikeaselkoisia, joten työn tarkoituksena on selventää eläkesäästämisen kannalta oleellisia sijoitusvaihtoehtoja. Opinnäytetyön tarkoituksena on myös vertailla, mikä sijoitusmuodoista on kannattavin sijoitusmuoto kuluttajan kannalta. Lisäksi verrataan eri eläkesäästämisen positiivisia ja negatiivisia odotusarvoja.

Opinnäytetyössä keskitytään erityisesti Ps-tiliin eli pitkäaikaissäästötiliin, koska se on uusi eläkesäästämismuoto. Työssä keskitytään myös eläkevakuutukseen ja rahastoihin. Edellä mainittujen eläkesäästämismuotojen osalta tarkastellaan säästämistuotteiden etuja ja haittoja.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa tarkastellaan yksityiskohtaisesti eri eläkesäästämismuotoja. Teoriaosiossa käsitellään sijoituskohteiden toimintaa, kuluja, riskejä ja verotusta.

Opinnäytetyö on tehty empiirisen tutkielman eli tutkimus perustuu tutkimuskohteen havainnointiin. Teoriaosuudessa on myös selvitetty eläkesäästämiseen liittyvää verotusta ja kuluja. Lisäksi teoriaosuudessa on selvitetty säästämistä yleisesti sekä tarkasteltu lakisääteistä työeläkejärjestelmää.

Lopputuloksen opinnäytetyssä todetaan, että eri sijoitusvaihtoehtoja on vaikea vertailla ja yksiselitteisesti sanoa, mikä sijoituskohte on paras.

Vapaaehtoinen eläkevakuutuksen kulut ovat kohtuullisen suuret ja tuotto-odotus pieni. Ps-tili on uusi sijoitusmuoto eikä siitä ole pitkänajan vertailua mutta se on tällä hetkellä kohtuullinen sijoitusvaihtoehto. Rahastot ovat kokemattomalle sijoittajalle hyvä vaihtoehto, joskin hoitokulut ovat melko suuret. Varsinkin EFT-osuudet vaikuttavat hyvältä vaihtoehdolta mutta vaativat, että sijoittajalla on jonkin verran tietämystä sijoitustoiminnasta. Eläkesäästäminen näyttää kuitenkin olevan oman tulevaisuuden ja eläkkeelle jäämisen kannalta suositeltavaa valitsipa minkä eläkesäästämismuodon tahansa.

Ahola, Miikka

Retirement savings

Year	2011	Pages	30

This thesis deals with retirement savings. The purpose of this thesis is to clarify different investment options so that the transition from working life income to retirement income and standard of living does not drop.

Investment options are partially difficult to understand, so the work is intended to clarify if the pension savings are essential for the investment options. The purpose of this study is to compare the forms of investment and establish which form is the most profitable for the saver. A further objective is to compare the positive and negative expected values of different pension savings.

This thesis focuses on the Ps account (Long term savings account), particularly as this account is a new savings method for pension as well as pension insurance and funds. The thesis will review the savings advantages and disadvantages of the above mentioned options for pension savings.

The theoretical section of this study examines in detail the various savings options for pension. This section deals with the theory of investments, activities, costs, risks, and taxation.

The thesis contains empirical research, which is based on observation and measurement of the object of study. The theoretical section is also related to the taxation of pension savings and costs. In addition, the theoretical section examines savings in general the statutory pension system.

The end result of the study shows that it is difficult to compare the various investment options or say what the best investment destination is. Voluntary pension insurance costs are relatively high and the expected return is low.

The Ps-account is a new form of investment and there is no long-term comparison, but it is currently a reasonable investment option. The funds are a good option for inexperienced investors, although the expenses are fairly high. The ETF investment share alternative appears to be a good alternative, but this requires that the investor has some knowledge of investing. It is recommended that people save for their pensions regardless of the savings option they choose.

Keywords pension savings, Ps account, pension insurance, funds

Sisällys

1	Johdanto	6
1.1	Työn tavoitteet	6
2	Säästäminen yleisesti	6
3	Lakisääteinen työeläkejärjestelmä	7
4	Ps-tili	8
4.1	Ps-tilin toiminta	8
4.2	Verotus	9
4.3	Varojen ulosmaksu	10
4.4	Ps-tilin siirtäminen palvelutarjoajalta toiselle	10
4.5	Kulut ja riskit	11
4.6	Ps-tilin edut	11
4.7	Ps-tilin huonot puolet	11
5	Vapaaehtoinen eläkevakuutus	12
5.1	Eläketurva	12
5.2	Eläkesijoitus	13
5.3	Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen verotus ja toiminta	13
5.4	Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen edut ja huonot puolet	14
6	Rahastot	14
6.1	Rahastosijoittamisen edut	14
6.2	Rahaston huonot puolet	15
6.3	ETF-rahasto	16
6.4	Sijoitusrahaston ja ETF- indeksin erot	17
7	Eläkesäästämismuotojen vertailu	17
7.1	Ps-tili	18
7.2	Vapaaehtoinen eläkevakuutus	19
7.3	Ps-tilin ja eläkevakuutuksen erot	21
7.4	Rahastot	21
7.5	ETF	22
7.6	Kulujen vertailu	23
8	Yhteenveto	25
	Lähteet	27
	Kuviot	29
	Taulukot	30

1 Johdanto

Opinnäytetyön aiheena on vertailla eri eläkesäästämismuotoja. Opinnäytetyössä on tarkoitus keskittyä varallisuuden eläkesijoittamiseen eri pörssivaihtoehtoihin. Opinnäytetyössä vertaillaan sijoittamisen eri muotoja, Ps-tiliä eli pitkäaikaissäästötiliä, vapaaehtoista eläkevakuutusta ja rahastoja. Rahastoissa tarkastellaan erityisesti ETF -rahasto-osuuksia. Opinnäytetyössä ei kuitenkaan käsitellä määräaikaissäästämistä eikä suoria osakesijoituksia.

Opinnäytetyön tarkoituksena on antaa kattava kuvaus eri eläkesäästämisvaihtoehtoista, niiden eduista, riskeistä sekä huonoista puolista. Opinnäytetyö on tehty empiirisenä tutkielmana, jossa tutkitaan sijoittamisvaihtoehtoja normaalin työssäkäyvän henkilön kannalta ja sijoittamistarkoituksena on säästää varoja eläkeaikaiseen elämään.

Sijoitusvaihtoehdot ovat varsin vaikeaselkoisia, joten opinnäytetyön on tarkoitus antaa niistä selkeämpi kuva. Kauppalehden artikkelissa selviää sijoitusyhtiö Norvestian tekemästä sijoitusbarometrasta, että kyselyn mukaan vain yhdeksän prosenttia kokee sijoituskohteet yksinkertaisiksi ja ymmärrettäviksi. Sijoitusympäristön vaikeaselkoisuus selittää sen, että joka toinen kyselyyn vastanneista säilyttää varojansa tilillään. Puolet kyselyyn vastanneista pitää parhaana tietolähteenään pankkeja ja sijoitusyhtiöitä. (Saario 2011.)

1.1 Työn tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena on antaa selkeä kuva eri eläkesäästämisvaihtoehtoista. Opinnäytetyö keskittyy erityisesti markkinoille tulleeseen Ps-tiliin, josta tietoa löytyy vielä melko rajallisesti. Eläkevakuutuksesta löytyy markkinoilta jo paljon tietoa, joten se käydään läpi teoriaosuudessa hieman pintapuolisemmin. Rahastoista ja suurta suosiota saaneista ETF-indekseistä on tavoite antaa selkeä kuva, jotta niitä voisi käyttää eläkesäästämisvaihtoehtoina.

Useissa eläkesijoittamisen esitteissä annetaan kuva siitä, että eläkesäästäminen on selkeää ja sijoitusvaihtoehdot helppohoitoisia ja että ne tarjoavat kohtuullisen tuotto-odotuksen. Opinnäytetyössä arvioidaan ovatko lupaukset sijoittajan kannalta realistisia.

2 Säästäminen yleisesti

Henkilön siirtyessä eläkkeelle hänen tulonsa pienenevät keskimäärin noin puoleen, joten mikäli ihmiset haluavat säilyttää kutakuinkin saman elintason kuin heillä oli työssä ollessaan, heillä täytyy olla säästöjä. Tutkimuksien mukaan yli puolet eläkkeelle siirtävistä ei ole lainkaan säästänyt varoja eläkepäiviin. Taloustutkimuksen mukaan eläkepäiviä varten säästää

vain 12 prosenttia. Usein ihmisillä on kertynyt varallisuutta kiinteistöihin ja kulkuvälineisiin, mutta varsinainen säästäminen eläkevakuutuksiin, Ps-tiliin eli pitkäaikaissäästötiliin tai osakkeisiin ja rahasto-osuuksiin on jäänyt vähäiseksi. (Puttonen 2007, 21.)

Suomalaisilla on yli kaksi miljoonaa omistusasuntoa ja niiden kokonaisarvo on yli puolet suomalaisten kokonaisvarallisuudesta. Varallisuutta on myös kiinni yksityisissä metsissä. Finanssivarallisuudesta suuri osa on pankkitileillä, mutta sijoittaminen osakkeisiin, rahastoihin, joukkovelkakirjoihin ja vakuutus säästämiseen on lisääntynyt huomattavasti 20 vuoden aikana. Finanssivarallisuuden määrä oli vuonna 2010 yli 130 miljardia euroa. pankkitalletuksissa oli kiinni noin 70 miljardia kotitalouksien varoista, 23 miljardia oli osakkeissa, 21 miljardia vakuutus säästöissä, 12 miljardia rahastoissa ja viisi miljardia joukkovelkakirjoissa. (Poikonen 2010, 25.)

Suomalaisten tärkein säästämismuoto on asuntosäästäminen. Asuntovelan lyhentämisessä säästyy koko ajan varoja. Eläkkeelle siirtyessään omistusasunnon omistajat ovat usein saaneet maksettua lainan pois, joten asunnonkustannukset ovat huomattavasti pienemmät, kuin että asuisi esimerkiksi vuokralla. Asuntosäästämistä ei usein mielletä säästämismuodoksi, mutta asuntosäästäminen alentaa huomattavasti tulevaisuuden kuluja.

3 Lakisääteinen työeläkejärjestelmä

Työeläke kertyy työn tekemisestä ja työeläke lasketaan ennakkopidätyksen alaisesta palkasta. Eläke lasketaan työuran ajan kaikista työsuhteiden ansioista. Työeläkettä maksetaan kuukausittain eläkkeelle siirryttäessä. Mikäli työeläkettä ei ole kertynyt paljoa, henkilö saa kansaneläkettä. Työeläkkeen ollessa suuri kansaneläkettä ei saa ollenkaan.

Työeläke ei riitä yksin korvaamaan samaa ansiotasoa kuin työssä ollessaan on saanut. Varoja voi säästää eri eläkesäästämisvaihtoehtoihin, jotta elintason saisi pidettyä kutakuinkin samana kuin se on työssä ollessa ollut.

Keskieläke oli vuonna 2010 1370 euroa kuukaudessa. Miehet saavat keskimäärin selvästi suurempia eläkkeitä kuin naiset. miehille maksettiin eläkettä vuoden 2010 lopussa keskimäärin 1561 euroa kuukaudessa. Naisten vastaava eläke oli 1217 euroa kuukautta kohti.

Ero johtuu pääosin työurista. Eläkettä saavien naisten työurat ovat lyhyempiä kuin miesten. Naisissa on miehiä enemmän niitä, jotka eivät ole olleet lainkaan työelämässä tai joilla on vain pieni työeläke. Heidän eläkkeensä muodostuu tällöin pääosin kansaneläkkeestä.

Eläkettä sai vuoden 2010 lopussa 1 463 000 henkeä eli noin joka neljäs suomalainen sai jotain eläkettä. (Eläketurvakeskus 2010.)

4 Ps-tili

Ps-tili eli pitkäaikaissäätämistili on yksi eläkesäästämisvaihtoehto, jonka tarkoituksena on luoda taloudellista turvaa eläkeaikaan. Ps-tili mahdollistaa kätevän vaihtoehdon sijoittaa eläkevaroja rahastoihin, joukkolainoihin, osakkeisiin tai johdannaisiin. Ps-tilissä säästäjä voi hoitaa sijoituksiaan itsenäisesti. Ps-säästäminen tuli markkinoille vuoden 2010 alusta. (Ps-sopimus.)

4.1 Ps-tilin toiminta

Ps-tilissä säästäjä tekee sopimuksen pankin, rahastoyhtiön tai sijoituspalveluyrityksen kanssa. Säästäjä voi valita, mihin varoja sijoitetaan ja kuinka suuria riskejä on valmis ottamaan. Säästäjä voi sijoittaa osakkeisiin, rahastoihin, joukkolainoihin ja talletuksiin.

Pitkäaikaissäätämisessä tallettaja voi valita riskitasoltaan erilaisia sijoitustuotteita. Riskitasoltaan matalampia ovat erilaiset pankkitalletukset, kun taas korkeariskisempiä ovat osakesijoitukset ja rahastosijoitukset.

Ps-lain mukaan omistusoikeus tilin varoihin on säästövaroihin oikeutetulla eli tallettajalla, mutta käyttöoikeus on yksinomaan palveluntarjoajalla. Säästäjällä on kuitenkin mahdollisuus määrätä varojen käytöstä verkkopalvelun kautta. Palveluntarjoaja voi tarjota palvelua, jossa säästäjä voi itsenäisesti ostaa ja myydä sijoituskohteita tietojärjestelmän avulla. Säästäjän käyttöoikeus on rajattu, siten että säästäjä ei voi nostaa tai siirtää varoja Ps-tilin ulkopuolelle.

Ps-lain mukaan säästövaroja voidaan sijoittaa talletuspankin tilille, julkisen kaupankäynninkohteena olevaan arvopaperiin, julkisen yhteisön laskemaan arvopaperiin, rahasto-osuuksiin ja yhteissijoitusyrityksen osuuksiin.

Ps-tilin kautta tehdyt pankkitalletukset kuuluvat talletussuojan piiriin, joka on nykyisin 50 000 euroa. Säästäjillä on turvana sijoittajien korvausrahasto, joka maksaa korvauksia ei-ammattimaisesti toimiville sijoittajille, mikäli sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ajautuu esimerkiksi konkurssiin. Korvaus on enimmillään 20 000 euroa. Korvaus koskee vain ps-tilillä olevia varoja, ei sijoitettujen yritysten konkurssseja. (Ps-säästäminen 2010.)

4.2 Verotus

Verovähennyshyödyn saa vain enintään 5000 euron vuosittaisesta säästöstä, joten vuosittainen verohyöty on enintään 1400 euroa. Säästöihin perustuvaa eläkettä verotetaan pääomaverotuloprosentin mukaan, joka on tällä hetkellä 28 prosenttia. Suurempaa määrää kuin 5000 euroa vuosittain ei ole kannattavaa tallettaa, koska tällöin ei saa verohyötyä ylimenevältä osalta. Veroa maksetaan koko talletuksen summasta pääomatuloverosentin mukaan, kun varoja nostetaan ps-tililtä.

Suomessa käytetään verokannustettua säästämismallia, jota kutsutaan ns. EET-malliksi. EET-mallissa maksut ovat vähennyskelpoisia, tuottoja ei veroteta ollenkaan säästämisaikana, vaan vasta nostettavia varoja verotetaan. Mallin tavoitteena on, että säästämisen tuotto olisi verovapaata. Tämä kuitenkin edellyttää, että verokanta pysyisi samana säästämisen ja nostoaikana. EET-mallissa hyödynnetään korkoa korolle.

Esimerkiksi henkilö tallettaa 100 euroa säästötilille, josta hän saa 28 prosentin verovähennyksen säästämisen vuoden lopussa. Mikäli tilin arvo nousee 100 prosenttia koko säästöaikana, tilin arvo kaksinkertaistuu 200 euroon. Tilin arvosta maksetaan veroa 56 euroa eli 28 prosenttia tilin arvosta. Verojen jälkeen tilin arvo on 144 euroa.

Mikäli ei käytettäisi verokannustettua säästämismallia, sijoitettu pääoma olisi tällöin vuoden aikana 72 euroa, joten tilinarvo olisi 144 euroa. Tuotosta otettaisiin pääomatulovero, joten tilinsaldoksi jäisi 124 euroa. Tuotto jäisi näin ollen 20 euroa pienemmäksi kuin verokannustetussa säästämismallissa.

Sijoitus voi myös olla tappiollinen, mutta verotettu säästäminen ei ole yhtään tappiollisempi vaihtoehto kuin ei-verotettu säästäminen. Verotuetussa säästämässä sekä säästäjä, että veronsaaja jakavat tappion. Esimerkiksi 100 euron sijoitus, jossa saadaan verovähennys, puolittuu 50 euroon eli sijoituksen arvo laskee 100 prosenttia, siitä maksetaan veroa 28 % prosenttia eli 14 euroa. Tilille jää näin ollen 36 euroa, joka on saman verran kuin olisi säästetty ei-verotuetussa säästämässä 72 euroa, kun sijoituksen arvo laskee 100 prosenttia. (Poikonen 2010, 75-76.)

Riskinä säästämismallissa on verokannan muutos. Pääomatuloverosentin nousu, voi vaikuttaa huomattavasti tilin arvoon etenkin eläkeiän läheisyydessä. Verovapaasta säästämisen tuotosta ei näin ollen saa välttämättä hyötyä.

4.3 Varojen ulosmaksu

Ps-sopimuksessa edellytetään, että varat nostetaan 10 vuoden tai sitä pidemmän ajan kuluessa. Nostoaikaa on mahdollisuus lyhentää, lykkäämällä nostoaikaa myöhemmäksi. Yhden vuoden lykkäys lyhentää nostoaikaa kahdella vuodella. Lyhimmillään maksuaika on kuusi vuotta.

Ennenaikainen varojen nosto on mahdollista vain erityistapauksissa, säästö pääoma voidaan nostaa kerralla, jos vakuutuksen ottaja on ollut työttömänä vähintään vuoden, jää pysyvästi työkyvyttömäksi, vakuutuksen ottajalle tulee avioero tai puoliso kuolee. Vapaaehtoisessa eläkevakuutuksessa ehdot ovat samat kuin Ps-tilissä ennenaikaisten varojen nostossa. Todellisuudessa varoja ei saa kovinkaan helposti nostettua, sopimukseen on laitettu tarkkoja ehtoja, varojen ennenaikaisesta nostosta aiheutuu usein kovia kuluja. (Ps-tili, 2010.)

Ulosmaksutilanteessa ongelmia voi aiheuttaa TYEL eläkeiän muutokset, ja jo ansaitut ulosmaksuajan lyhennykset saattavat mitätöityä. Tilanne tarkastetaan etuuden maksamisen alkamishetkellä ja silloin voimassa olevien TYEL:n ikärajojen perusteella. (Poikonen 2010, 91-92.)

Säästöjä nostettaessa veroa maksetaan säästetystä summasta ja sen tuotosta pääomatuloverona. Kuolematapauksessa verottaja ottaa säästöä pääomatuloveron, jonka jälkeen loppuosa on perintöä.

Ps-tilissä eli pitkäaikaissäätämistilissä ja vapaaehtoisessa eläkesäästämisessä on samat ehdot. Varojen nostaminen on pääsääntöisesti mahdollista vasta eläkeiässä. Palveluntarjoajalla on täysi käyttöoikeus sopimuksen varoihin säästämisaikana. Riski sijoituksista on kuitenkin säästäjällä. Sopimuksen varojen hoitokuluja tai tappioita ei voida vähentää muun sijoitustoiminnan tuloista. Ps-tiliin säästämisen voi lopettaa koska tahansa, mutta varoja ei saa kuitenkaan pois ennen eläkeikää.

4.4 Ps-tilin siirtäminen palveluntarjoajalta toiselle

Tilille kertyneet varat voidaan siirtää palveluntarjoajalta toiselle. Myös eläkevakuutukset on mahdollista siirtää toiseen yhtiöön. Siirroista ei peritä veroa, mutta siirroissa on usein siirtokulut. Ps-säästämisen kuluja ja ehtoja on mahdollista muuttaa sopimusaikana, joten on tärkeä selvittää onko niitä määritelty erikseen sopimusehdoissa. Sopimusaikojen ollessa pitkiä kulujen muutoksista voivat kulut kasvaa huomattavasti.

4.5 Kulut ja riskit

Ps-tilistä aiheutuu kuluja heti alkuvaiheesta saakka. Säästämissopimuksesta palveluntarjoaja saattaa veloittaa sopimuksen mukaan, myös sijoituskohteista veloitetaan omat kulunsa. Omaisuudenhoidosta voidaan veloittaa myös omat kulunsa. Ps-tilien kulueroissa eri palveluntarjoajien välillä on suuria eroja, joten eri yhtiöt olisi hyvä kilpailuttaa ja tehdä kattava analyysi kulumuodoista. (Ps-säästäminen 2010.)

Ps-säästämässä on samanlainen riski kuin muissakin sijoitustoiminnassa. Se on normaalia sijoitustoimintaa, jossa on riskinä, että mahdollisesti koko säästetty pääoma voidaan hävitä. Riskinä on myös pääomatuloveroprosentin nousu. (Poikonen 2010, 32.)

4.6 Ps-tilin edut

Ps-tilin etuna on verovähennysmahdollisuus. Myös sijoituskohteita voi vaihtaa ilman veroseuraamuksia. Säästämisaikana ei tarvitse maksaa veroa ps-tilivarojen tuotosta. Tuotto jää suoraan ps-tilille, josta se sijoitetaan sopimuksen sovitulla tavalla. Osingot jäävät myös kasvamaan tilille, eikä niitä veroteta erikseen. (Simola 2010.)

4.7 Ps-tilin huonot puolet

Huonoja puolia ps-tilissä on se että, sijoituksien tappiota ei saa vähennettyä verotuksessa. Huonoja puolia on myös epävarmuus verotuksesta ja muista ps-tilin ehtojen tulevaisuudesta. Hallinnointi aiheuttaa myös kuluja, joita tavallisessa säästämässä ei kerry. Kilpailu palveluntarjoavien välillä pitää kustannukset alhaisina, mutta kustannukset saattavat muuttua kilpailutilanteen muutoksien myötä. Kustannus eroilla on erittäin suuri merkitys pitempi aikaisessa sijoituksessa. Riskit Ps-tilissä ovat samat kuin muissakin sijoituksissa, myös inflaatio syö talletusten arvoa. (Simola 2010.)

Ps-säästämisen ja eläkevakuutuksen tappioita ei saa vähentää muista sijoitustuloista. Vastaavasti muun sijoitustoiminnan tappioita ei saa vähentää ps-tilin tai eläkevakuutuksen tuotoista. Ps-tili ja eläkevakuutus verotetaan yleisenä pääomatulona, ei luovutusvoiton.

Ps-tilin huonona puolena on myös, että rahoja ei saa pääsääntöisesti pois ennen eläkeikää kuin vain poikkeustilanteissa. (Poikonen 2010, 84.)

5 Vapaaehtoinen eläkevakuutus

Lakisääteinen eläke voi jäädä alle puoleen palkkatuloista. Vapaaehtoisen eläkevakuutus mahdollistaa, että eläkeläiset pystyisivät pitämään kutakuinkin saman elintason, kun heillä on ollut työelämässä ollessaan.

Eläkevakuutus on pitkää elämisen riskiä varten. Vakuutuksen ideana on, että pitkää elämistä varten maksetaan eläkettä tietyllä aikavälillä tai koko loppuelämän ajan. Myös ennenaikaisessa kuolemantapauksessa vakuutetuille edunsaajille voidaan maksaa kuolemankorvausta tai perhe-eläkettä. Eläkevakuutuksessa varat jaetaan niiden kesken jotka elävät pitkään. Koko loppuelämän turvaavassa eläkevakuutuksessa vakuutusyhtiö sitoutuu maksamaan tietystä iästä lähtien koko henkilön loppuelämän ajan. Eläkevakuutuksen vakuutusominaisuudessa kaikki eläkevakuutusmaksun varat, vähennettyinä vakuutuksen kuluilla ja lisätynä tuotolla jaetaan vakuutetuille eläkkeenä. (Poikonen 2010, 124)

Vapaaehtoisen eläkevakuutus voi olla säästöhenki- tai sijoitusvakuutus. Näiden avulla voi yhdistää säästämisen, sijoittamisen ja vakuuttamisen. Eri pankit tarjoavat erilaisia vaihtoehtoja, joissa eläkevakuutus on usein sidottu pankin omistamaan vakuutusyhtiöön. Nordealla on tarjolla eläkesäästämisvaihtoehdoksi selekta-eläkevakuutus, joka sisältää Selektta Eläketurvan tai Selektta Eläkesijoituksen.

Vapaaehtoinen eläkevakuutus ja Ps-tili ovat lakiehdoiltaan hyvin samankaltaisia. Molemmissa on verohyöty eikä varoja saa nostettua ennen eläkeikää.

5.1 Eläketurva

Selekta Eläketurva mahdollistaa helpon ja turvallisen tavan säästää varoja eläkeikäiseen elämään. Selektta Eläketurvaan säästäminen on vaivatonta, ei tarvitse kuin säästää haluamansa summa kuukauden tai vuoden aikana. Asiantuntijat hoitavat eläkesäästöjä, sijoittaen niitä parhaiksi katsomiinsa sijoituskohteisiin, tavoitellen varoille kasvua. Sijoittajan ei tarvitse miettiä, kuinka sijoittaa eläkevakuutusmaksut ja pitäisikö sijoituskohteita vaihtaa, kun taloudessa tapahtuu nousuja tai laskuja.

Jokaisella Eläketurvan valinneella eläkesäästäjällä on yksilöllinen sijoitusprofiili. Eläketurvaan sisältyy myös takuu siitä, että eläkkeelle siirryttäessä eläkesäästöt vastaavat vähintään maksettujen vakuutusmaksujen määrää riippumatta sijoituskorien arvonkehityksestä. (Selekta-Eläketurva.)

5.2 Eläkesijoitus

Eläkesijoitus on parempi vaihtoehto kuin eläketurva, jos haluaa itse hoitaa eläkesäästöjä. Sijoituskohteita voi vaihtaa, koska tahansa ja tällöin voi valita sijoitusvaihtoehdon oman näkemyksen mukaan. Eläkesijoituksessa on tarjolla laaja valikoima erilaisia sijoituskohteita. Sijoittaa voi Rahastoihin, Henkivakuutuksien hallinnoimiin sijoituskoreihin ja indeksilainoihin. Eläkesijoituksen arvo kehittyy sijoituskohteiden arvonkehityksen mukaan. Säästöihin liittyy mahdollisuus saada voittoa arvonnousun johdosta, mutta niihin liittyy myös riski mahdollisesta pääoman arvon menettämisestä. (Selekta Eläkesijoitus.)

5.3 Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen verotus ja toiminta

Eläkesäästämistä hyötyy verovähennyksellä, jossa maksettavat verot alenevat enimmillään 1400 euroa vuodessa. Vähennyksen hyöty on 28 prosenttia maksetuista maksuista eli maksimivähennyksen saa, mikäli on vuoden aikana säästänyt yhteensä 5000 euroa. Verovähennyksen saa vapaaehtoisesta eläkevakuutuksesta ja ps-tilistä. Verovähennyksen edellytyksenä on, että säästöjä voidaan nostaa vasta eläkeiässä.

Vapaaehtoisessa eläkevakuutuksessa maksetaan vakuutusmaksuja vakuutusyhtiölle, säästöt ja niille kertynyt tuotto palautetaan, kun henkilö saavuttaa eläkeiän. Vakuutuksen ottaja voi vähentää vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksuja pääomatuloistaan enintään 5000 euroa vuodessa.

Mikäli henkilöllä ei ole pääomatuloja tai ne ovat vähäisiä, voidaan vähentämättä jäänyt 28 prosenttia vähentää alijäämähyvityksenä ansiotulosta menevänä verona. Alijäämähyvitys voidaan tehdä myös puolisolle, ellei vakuutetulla ole riittävästi ansiotuloista määrättyjä veroja. Työnantajan maksaessa vapaaehtoisen eläkevakuutuksen vakuutusmaksuja vuoden aikana, on vakuutetun itse ottamastaan vakuutuksesta vähennysoikeus enintään 2500 euroa kyseisenä vuotena. Tämä koskee myös yrittäjien eläkelain mukaan vakuutettuja.

Vuoden 2010 jälkeen tehty vakuutus voidaan vaihtaa eläkevakuutuksesta johonkin toiseen pitkäaikaissäästökohteeseen.

Kuolemantapauksessa vapaaehtoisen eläkevakuutuksen liitetyn henkivakuutuksen kuolemantapauskorvaus verotetaan kuolinhetken mukaisen arvon mukaan pääomatulona. Loppuosa korvauksesta peritään perintönä.

Eläkevakuutus sopimuksessa asiakkaan varat sijoitetaan joko sopimuskorkoiseen vakuutukseen tai sitten sijoitussidonnaiseen vakuutukseen. Sijoitussidonnaisessa vakuutuksessa asiakas voi

itse päättää mihin yhtiön valikoimassa olevaan sijoitusrahastoon rahat sijoitetaan. (Vapaaehtoinen eläkevakuutus 2010.)

5.4 Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen edut ja huonot puolet

Vapaaehtoinen eläkevakuutus on ehdoiltaan samanlainen kuin Ps-tili. Verovähennys on hyvä etu vapaaehtoisessa eläkevakuutuksessa. Eläketurva on helppohoitoinen tapa säästää eläkeaikaiseen elämään. Eläkesijoituksessa varoja voi hoitaa itsenäisesti.

Vapaaehtoisessa eläkevakuutuksessa huonona puolena on, että varoja ei saa nostettua ennen eläkeikää kuin vain poikkeustilanteissa. Riski on olemassa pääomatuloveroprosentin nousun myötä. Sijoitettavia kohteita ei ole yhtä paljon kuin Ps-tilissä.

6 Rahastot

Rahastot tarjoavat sijoittajalle helpon tavan sijoittaa varoja. Rahastot tarjoavat asiantuntemusta sijoittamisesta, kun sijoituksia hoitaa sijoittamiseen erikoistuneet henkilöt. Rahastot tarjoavat myös automaattisen hajautuksen, likviditeetin, säännöllisen raportoinnin ja myös instituution kaupankäynti kustannukset. (Puttonen 2007, 20.)

Rahastot voi milloin tahansa muuttaa käteiseksi, kun niitä ei ole sidottu mihinkään määräaikaan.

Rahastot voidaan jakaa osakerahastoihin, korkorahastoihin ja yhdistelmärahastoihin.

Osakerahastoissa sijoitetaan osakkeisiin ja sijoitukset ovat usein pitkäaikaisia.

Osakerahastojen tuotto-odotus on korkein, joten myös riski on korkea. Korkorahastoissa tuoton on tarkoitus olla tasaista seuraamalla korkomarkkinoiden kehitystä.

Yhdistelmärahastossa sijoitetaan osakerahastoihin ja korkorahastoihin. Riski ja tuotto-odotus ovat osakerahaston ja korkorahaston väliltä. (Poikonen 2010, 55.)

6.1 Rahastosijoittamisen edut

Rahastosijoittamisen yhtenä etuna on riskin hajautus. Varat sijoitetaan useisiin eri kohteisiin, jolloin riskiä saadaan pienennettyä. Rahastot saavat sijoittaa enimmillään 10 prosenttia yhteisen kohteeseen rahaston varoista. Näin ollen rahaston varat on hyvin hajautettu, eikä yksittäiset arvopaperien muutokset vaikuta liian vahvasti rahaston arvoon.

Rahastojen etuna on myös hyvä likviditeetti eli rahaksimuutettavuus. Rahastoja voi helposti ostaa tai myydä jokaisena pankkipäivänä.

Asiantuntemus on myös rahaston etuna. Sijoituspäätöksentekijät ovat sijoitusasiantuntijoita, jotka tekevät sitä työkseen.

Rahastoissa säästää kaupankäyntikustannuksissa. Rahasto pystyy tekemään kaupat institutionaalisen sijoittajan kustannuksilla. Rahasto pääsee myös sellaisille markkinoille joille yksittäinen sijoittaja ei normaalisti pääse.

Rahastot ovat helppohoitoisia, sijoittajan ei välttämättä tarvitse seurata markkinoita. Rahasto-osuudet voi myös jättää rahastoyhtiöön säilytettäväksi veloituksetta. Rahastosijoittajan ei tarvitse huolehtia myyntien ja ostojen veroseuraamuksista. Rahastot eivät ole verovelvollisia, eikä niiden tarvitse maksaa lähdeveroa korkotuotoistaan. Veroa maksetaan ainoastaan kertyneestä tuotosta, kun rahasto-osuus myydään tai tuotto-osuus maksetaan.

Rahastoja valvotaan tarkasti viranomaisten toimesta, joten rahastot takaavat hyvän sijoittajasuojan. Rahastojen kehitystä on helppo seurata eri tiedotusvälineistä. (Puttonen 2007, 35-36.)

6.2 Rahaston huonot puolet

Rahastoissa on paljon erilaisia kustannuksia, kuten merkintä- ja lunastuspalkkio, hallinnointipalkkio ja säilytysyhteisöpalkkio. Merkintäpalkkio veloitetaan ostaessa rahasto-osuuksia. Hallinnointi ja säilytyspalkkio otetaan ennen arvon laskemista. Hoitopalkkio peritään tuotoista riippumatta. Rahasto ottavat hoitopalkkion vaikka sijoitus olisi tappiolla.

Rahasto-osuuden omistaja ei pysty itse vaikuttamaan varojen allokointiin eli päättämään mihin rahoja olisi hyvä sijoittaa. Kaupankäyntikustannukset voivat nousta rahastoissa korkeiksi, mikäli tehdään aktiivista kaupankäyntiä. Rahastoyhtiöt hyötyvät aktiivisesta kaupankäynnistä, kun usein niillä on tytäryhtiö, jonka kautta he ostavat sijoitukset ja saavat näin ollen välityspalkkion. Välityspalkkiot maksetaan rahaston varoista. Rahastoilla on kuitenkin kova kilpailu, joten huonotuottoiset rahastot eivät useinkaan pärjää markkinoilla.

Sijoitusrahastot tarjoavat hyvän vaihtoehdon sijoittajalle. Sijoitustoiminta on vaivatonta, mutta siitä myös veloitetaan. Rahastot ovat varteenotettava vaihtoehto kun varoja halutaan säästää pitkällä aikavälillä. (Puttonen 2007, 36-37.)

6.3 ETF-rahasto

ETF eli Exchange Traded Fund on pörssilistattu indeksiosuusrahasto. ETF:illä käydään kauppaa, kuten osakkeilla. ETF:t tarjoavat helpon ja halvan tavan päästä erilaisille markkinoille, kuten Brasilian tai Kiinan osakemarkkinoille.

ETF:ien etuna on, että niillä on alhaisemmat hallinnointimaksut kuin perinteisillä rahastoilla ja kaupankäynti toimii, kuten osakkeilla. ETF:t tarjoavat mahdollisuuden erilaisille markkinoille ja mahdollisuuden sijoittaa, vaikka raaka-aineisiin tai erilaisiin indekseihin. ETF:illä voi saada tuottoa, vaikka markkinat laskisivat, koska on olemassa myös ETF:iä joissa arvo nousee indeksin laskiessa. ETF:ien likviditeetti on parempi kuin monien pienten suomalaisten pörssiyhtiöiden, koska ETF:iin sijoitettavia on markkinoilla paljon. (Nordnet.)

ETF:t ovat olleet erittäin suosittuja maailmalla, varsinkin kun instituutiosijoittajat ovat innostuneet ETF-osuuksista. Yhdysvalloissa tehtyjen akateemisten tutkimuksien mukaan indeksiä seuraavat rahastot ovat tuottaneet paremmin 80 % tapauksista verrattuna aktiivisesti hoidettuihin tavallisiin rahastoihin. Menestys on perustunut pääosin alhaiseen palkkiosuuteen.

Eurooppalaisen etf-rahaston hallinnointipalkkio on 0,15- 0,20 prosentin tasolla. Eksoottisemmissa maissa hallinnointipalkkio on pääsääntöisesti suurempi, esimerkiksi Brasiliassa 0,65- 0,85 prosentin tasolla. Aktiivisesti hoidetut rahastot perivät muutamien prosenttien palkkiota, joten ETF:ien kustannukset ovat huomattavasti alhaisemmat.

ETF-rahastojen ongelmana on, että sijoittamisesta joutuu huolehtimaan itse. ETF-rahastoihin sijoittaminen on helpompaa, mikäli on aiemmin tehnyt suoria sijoituksia. Perinteiset rahastot tarjoavat helpomman vaihtoehdon kokemattomalle sijoittajalle. (Holtari 2008.)

Helsingin pörssissä ensimmäinen ETF OMX25 indeksiosuusrahasto aloitti toimintansa vuonna 2002. OMX25 seuraa 25 vaihdetuimman osakkeen kehitystä Helsingin pörssissä. Enimmillään yhden yhtiön paino voi olla 10 prosenttia. OMX25-indeksiä kaupataan 100 kappaleen erissä. Indeksiosuusrahaston tuotto muodostuu osingoista ja muista tuloista vähennettynä hallinnointipalkkiolla. Tuotto-osuus jaetaan omistajilleen vuosittain.

Nykyisin sijoittajan on helppoa sijoittaa myös ulkomaisten kauppapaikkojen ETF- osuuksiin. Ulkomailla ETF- osuuksien tarjonta on varsin laajaa.

ETF- osuuden suurimpana etuna on tehokas hajautus alhaisin kaupankäyntikustannuksin. OMX25- indeksissä riski on hajautettu 25 eri yritykseen. Suorassa pörssikauppaa

kaupankäyntikulut nousevat korkeiksi, mikäli salkkua hajautetaan useisiin eri osakkeisiin. Joten ei ole järkevää ostaa suoria osakesijoituksia pienillä summilla. ETF tarjoaa mahdollisuuden tehdä myös pienempiä sijoituksia ja samalla hajauttaa riskiä. (Koistinen 2007.)

6.4 Sijoitusrahaston ja ETF- indeksin erot

Sijoitusrahaston arvo määräytyy kerran päivässä, kun taas ETF:ien arvo muuttuu koko ajan jatkuvassa kaupankäynnissä. ETF-rahastojen hallinnointipalkkiot ovat paljon pienemmät kuin tavallisten rahastojen.

ETF- osuuksien ostoista ja myynneistä peritään välityspalkkio ja lisäksi säilytyksestä veloitetaan säilytysmaksu. Osakerahastoissa maksetaan merkintä ja lunastuspalkkiota, mutta on olemassa myös palkkiottomia rahastoja markkinoilla. Rahasto-osuuksien säilytyksestä ei peritä säilytyspalkkiota.

Sijoitusrahastoon sijoittavalla on käytössään rahastoyhtiön palvelut, kuten mahdollisuus siirtää rahasto helposti rahastoyhtiöstä toiseen. ETF- osuuksissa sijoittaja joutuu hoitamaan kaiken itsenäisesti.

7 Eläkesäästämismuotojen vertailu

Säästettäessä varoja eläkeaikaiseen elämään on selvää, että rahoille tulisi saada jonkun näköistä tuottoa. Rahoja ei ole järkevä säästää käytännössä korottomalle pankkitilille, muuten inflaatio leikkaa todella suuren osuuden säästöistä vuosien varrella.

Säästämisvaihtoehtoja on useita erilaisia riskisyydeltään ja tuotto-odotukseltaan.

Riskisyydeltään alhaisimmat ovat erilaiset pankkien määräaikaistalletukset ja riskisyydeltään suurimpia ovat suorat osakesijoitukset. Tuotto-odotukset perustuvat riskin suuruuteen.

Eläkesäästäjälle useimmiten parhaimmat ja helppohoitoisimmat säästämisvaihtoehdot ovat, pitkäaikaissäästäminen eli ps-tili, vapaaehtoinen eläkevakuutus, rahastot tai Etf-rahastot. Suorissa osakesijoituksissa säästäjällä tulee olla hyvät tiedot osakesijoittamisesta ja pääoman määrä tulisi olla suuri, jotta riskiä saadaan hajautettua eri osakkeisiin. Pankkien määräaikaistalletuksissa tuotto-odotus on alhainen ja se on useimmiten noin inflaation suuruinen. Tarkastellaan tarkemmin eläkesäästäjälle kohtuullisen vaivattomia ja helppohoitoisia säästämismuotoja.

Jokaisessa säästämismuodossa on hyvät ja huonot puolensa. Tässä tutkielmassa vertaillaan tarkemmin kuinka suuriksi kulut voivat nousta missäkin säästömuodossa. Vertaillaan myös

säästämismuotojen riskitasoja ja tuotto-odotuksia. Vertailuyrityksenä käytetään Nordean eri eläkesäästämisvaihtoehtoja ja vertailupohjana käytetään normaaliasiakasta.

7.1 Ps-tili

Ps-sopimuksen hoidosta ei peritä kuluja ja myös avaus on maksuton Nordealla. Sopimuksen siirto palveluntarjoajien välillä maksaa yhden prosentin varallisuusarvosta. Ps-sopimuksessa kuluja aiheutuu vasta ps-sopimuksen sisällä olevista sijoituksista.

Osakkeissa välityspalkkio on 0,20 prosenttia ostettaessa Helsingin pörssin osakkeita. Osakekaupoissa peritään vähintään kahdeksan euroa, joten alle 4000 euron sijoituksissa välityspalkkioprosentti nousee suhteessa sijoitettuun summaan. Osakesijoituksissa sijoitettavat summat tulisivat olla kohtuullisen suuria. Nordea perii osakekaupoissa myös 8,41 euron toimeksiantomaksun ja samansuuruisen toimeksiannon muutosmaksun.

Ps-sopimuksen ehdoissa ei ole kielletty periä kuluja arvopaperien säilytyksestä ja hallinnoinnista. Nordea ei peri 2010-2011 vuoden aikana säilytysmaksuja, mutta tulevaisuudessa tilanne voi muuttua. Normaaliasiakkaalta peritään Nordeassa arvopaperien säilytyksestä 2,50 euron kuukausittainen maksu. (Hinnat, Ps-sopimus.)

Sopimusehdot vaihtelevat palveluntarjoajien välillä huomattavasti, joten ehtoihin kuluista kannattaa kiinnittää erityistä huomiota. Ps-tilissä rahastoihin sijoittaessa peritään samat kulut kuin suoraan rahastoihin sijoitettaessa.

Ps-tili kulut ovat tällä hetkellä alhaiset, kun hoidosta tai avauksesta ei peritä kuluja. Kulut muodostuvat sijoitettavista kohteista ja siitä kuinka usein sijoituskohteita vaihdellaan. Tulevaisuudessa kulut saattavat hyvinkin nousta, kun asiakkaita on saatu houkuteltua pitkäaikaissäästämisen piiriin.

Ps-tilissä riskit ovat, että pääomatuloveroprosentti nousee, joka tarkoittaisi sitä että verohyödystä ei saataisi hyötyä, kun eläkevaiheessa maksetaan suurempi veromäärä kuin on verohyödyssä saatu aiempina vuosina. Tällä hetkellä vuodessa saa 28 prosentin verohyödyn, mutta mikäli pääomatuloveroprosentti nousisi, se maksettaisiin koko lopullisesta säästösummasta.

Ps-tilin etuna on verohyöty, jonka kautta tallettaja saa talletukselle lisätuottoa, edellytyksenä että sijoitus on tuottoisa. Tallettaja saa tuotolle korkoa korolle, kun verot lasketaan vasta säästökauden lopussa. Osingot ja tuotot saavat kasvaa, ilman että niistä

maksetaan välissä veroa, kuten maksetaan suorassa osakekaupassa. Useiden vuosikymmenien aikana korkoa korolle voi tuottaa todella hyvän tuoton.

Ps-säästäminen on paranneltu versio eläkevakuutuksesta. Kulut ovat pienemmät ja sijoituksia voi hyvin tehdä itse. Ps-tilin kulut ovat varsin pienet, kun hallinnoinnista ja avauksesta ei peritä kuluja, mutta todellisuudessa kuluja tullaan luultavasti nostamaan. Ps-säästäminen on ollut vasta vähän aikaa markkinoilla, joten eläkesijoittajia yritetään houkuttaa halvoilla kuluilla ps-säästämisen piiriin. Palveluntarjoajilla on mahdollisuus muuttaa kuluja koska tahansa, joten tulevaisuudessa ps-säästäminen ei ole välttämättä yhtä kannattava sijoitusvaihtoehto kuin se on tällä hetkellä.

Vahvuudet: Mahdollisuus tehdä itse sijoituspäätöksiä Verohyöty Tällä hetkellä ei peritä muita kuluja, kuin sijoitukseen liittyvät kulut	Heikkoudet; Varoja saa nostaa vasta eläkeaikana
Mahdollisuudet: Sijoitus voi tuottaa hyvin oikea-aikaisesti sijoitettuna	Uhkat: Riski pääomatuloveroprosentin noususta Kulujen mahdollinen nousu Maailmantaloudentilanne Osakekurssit laskevat

Taulukko 1: SWOT-analyysi PS-tilistä

7.2 Vapaaehtoinen eläkevakuutus

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen kulut määräytyvät useista eri palkkiosta. Nordealla vakuutusmaksuista peritään yhden prosentin kuormituspalkkio, joka peritään vakuutukseen sijoitettavasta maksusta. Vuotuista hoitopalkkiota peritään 0,5 prosenttia kuukausittain. Hoitopalkkio saa olla enimmillään yhden prosentin. Hoitopalkkio veloitetaan kuukauden alun saldosta ja palkkio veloitetaan kuukauden viimeisenä päivänä.

Nordealla sijoituskorien hallinnointipalkkiot vaihtelevat sijoituskoreittain, mutta ne ovat 0,60-1,30 prosentin välillä. (Hinnat, selekta-eläkesijoitus.)

Nordealla on vaihtoehtoina ottaa erilaisia sijoituskoreja, jotka ovat riskiltään erisuuruisia. Vuosittaisella tuotolla vuonna 2010 mitattuna heikoin sijoituskori tuotti 6,62 prosenttia. Tämän korin sijoitusstrategiana on sijoittaa valtionlainoihin, yrityslainoihin, kiinteistöihin ja

osakkeisiin pitäen riskin maltillisena. Kasvukori tuotti eniten sijoituksista, se tuotti vuonna 2010, 18,80 prosenttia. Tämän sijoituskorin pääpainona ovat osakkeet eri markkinoilla. Suuririskisin Nordealla tarjottava sijoituskori on Suomi osinko, siitä ei ole vielä tarjolla tuoton kehitystä vuoden mittaisella ajanjaksolla, mutta lyhyellä välillä tuotto on ollut korkeampaa kuin muissa sijoituskoreissa.

Sijoitusten hallinnointipalkkiot vaihtelevat eri sijoituskorien välillä. Suuririskisimmästä korista peritään suurin hallinnointipalkkio, Suomi osinko korista peritään 1,10 prosentin osuus. Alhaisemman riskin koreista peritään 0,60 prosentin osuus.

Nordean eläkevakuutuksen ehdossa on määritelty, että tuotto muodostuu säästöille, joista vähennetään vakuutusehtojen mukaiset kulut. Joten kuluina maksetut varat eivät kerry korkoa korolle. (Sijoituskorien arvot.)

Käytetään vertailupohjana Nordean kasvukoria. Jokaisen talletuksen yhteydessä peritään yhden prosentin kuormituspalkkio. Vuosittainen hoitopalkkio on 0,5 prosenttia, joka veloitetaan kuukausittain kuukauden viimeisenä päivänä. Eläkevakuutuksesta peritään myös vuotuinen hallinnointipalkkio, joka on 0,60 prosenttia, hallinnointipalkkio vähennetään sijoituskorien päivän arvosta.

Kokonaiskuluiksi muodostuu noin 2,1 prosenttia. Tarkkaa laskelmaa kuluista ei pysty tekemään, koska sijoituskorien arvo vaihtelee, kun palkkiota peritään päivittäisistä ja kuukausittaisista arvoista. Kutakuinkin peruskulut pysyvät kuitenkin lähellä 2,1 prosenttia.

Sijoituskorien arvosta peritään vielä muita kuluja, kuten sijoituskorin sijoituskohteen kulut, sijoitusrahaston perimät ja muut hallinnointipalkkiot. Todellisuudessa kulut nousevat paljon korkeammiksi. Vuosittaiset kokonaiskulut ovat noin kolmen prosentin luokkaa.

Kuluja ei mainita tarkasti ja todellinen kulurakenne jää epäselväksi. Kulujen muodostuminen on sopimusehdossa määritelty monien kulujen alle, joten todellisten kulujen määrittely on erittäin vaikeaa.

Vapaaehtoisessa eläkevakuutuksessa on myös verohyöty, kuten Ps-tilissä. Vapaaehtoisessa eläkevakuutuksessa on myös riski pääomaverotuloprosentin noususta.

Vapaaehtoinen eläkevakuutuksen kulut nousevat todella korkeiksi, eivätkä sijoituskorien tuotto-odotukset ole kovinkaan korkeita. Vapaaehtoinen eläkevakuutus ei ole kovinkaan kannattava sijoitusvaihtoehto. Kulut vievät sijoituksen tuottoa paljon ja riskit ovat tuottoon nähden varsin suuret. Riskit pääomatulovero prosentin noususta ovat suuret, jota kautta

korkea korolle hyötyä ei enää saataisi. Markkinoilla on tällä hetkellä parempia eläkesäästämisvaihtoehtoja kuin sijoittaminen vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen.

Vahvuudet: Verohyöty	Heikkoudet: Varoja saa nostaa vasta eläkeaikana Kustannukset ovat korkeat Vaikeaselkoiset sopimusehdot Sijoituspäätöksiä ei voi tehdä täysin itsenäisesti
Mahdollisuudet: Markkinoilla riittää eri eläkevakuutus vaihtoehtoja	Uhkat: Riski pääomatuloveroprosentin noususta Kulujen kasvaminen myös mahdollista Maailmantaloudentilanne Osakekurssit laskevat

Taulukko 2: SWOT-analyysi eläkevakuutuksesta

7.3 Ps-tilin ja eläkevakuutuksen erot

Markkinakilpailu ei ole tasapuolista ps-säästämisen ja eläkevakuutuksien välillä. Eläkevakuutuksia voidaan tarjota suoraan ETA-alueella, niin että vakuutuslaitoksen ei tarvitse olla sijoittunut Suomeen. Eläkevakuutuksia tarjoavien kilpailijoita voivat olla kaikki ETA-alueella toimivat. Ps-säästäminen toimii käytännössä vain kotimaisten toimijoiden välillä. Ps-sopimuksessa ulkomaisten sopimuksen maksuja ei voi vähentää verotuksessa. Ps-säästämässä ei ole järkevää sijoittaa ulkomaisiin arvopapereihin, koska ulkomaille maksettua kertyneen tuoton veroja ei hyvitetä suomen verotuksessa. Vero maksetaan kaksinkertaisesti, ensin ulkomaille ja eläkeiän saavuttamisen myötä suomessa. (Poikonen 2010, 51.)

Ps-säästäminen on säästämistä eikä se sisällä eläke-edun vakuuttamista. Ps-säästämisen säästettyjä varoja ei jaeta muille säästäjille, vaan ne ovat henkilökohtaisia. Rahavirta kertyy omien säästöjen perusteella. Ps-tilissä nostamatta jääneet varat kuuluvat kuolinpesään. (Poikonen 2010, 125.)

7.4 Rahastot

Rahastoista peritään merkintäpalkkio ja myynnistä lunastuspalkkio. Merkintäpalkkio Nordean verkkopankissa tehtäessä on 0,80 prosenttia ja lunastuspalkkio yhden prosentin. Vuotuinen hallinnointipalkkio on 1,60 prosenttia. Hallinnointipalkkio vähennetään rahasto-osuuden

päivän arvosta. Rahasto-osuuksien sarjan- tai osuuslajin vaihto on maksuton. Kuluiksi tulee vuodessa noin 2,4 prosenttia, ilman että osuuksia myydään.

Rahastoja hoitavat sijoitusalan ammattilaiset, joten kokemattomalle sijoittajalle rahastot tarjoavat hyvän vaihtoehdon. Sijoitettaessa eläkevaroja rahastoihin, tallettaja voi koska tahansa nostaa varoja, eikä varojen nostossa ole mitään ehtoja. Kulut ovat kohtuullisen korkeat, mutta tuotto-odotukset rahastoissa ovat korkeat verrattuna kokemattomaan sijoittajaan. Kokemattomalle sijoittajalle rahastot tarjoavat helpon ja hyvän tavan säästää varallisuutta eläkeaikaiseen elämään.

Vahvuudet: Alan ammattilaiset hoitavat sijoituksia Varat voi nostaa koska tahansa riskin hajautus Kokemattomalle sijoittajalle tarjoaa helpon sijoitusvaihtoehdon	Heikkoudet: Itse ei voi vaikuttaa sijoituspäätöksiin Kulut ovat kohtuullisen korkeat
Mahdollisuudet: Rahastoissa on kova kilpailu, joten sijoitus voi tarjota hyvän tuoton	Uhkat: Maaillantaloudentilanne Osakekurssit laskevat

Taulukko 3: SWOT-analyysi rahastoista

7.5 ETF

Etf-indeksit tarjoavat kuluiltaan halvan tavan päästä markkinoille, mutta tarjonta on vielä vähäistä suomen markkinoilla. Helsingin pörssissä on OMX Helsinki 25- osakeindeksi, jossa on 25 Helsingin pörssin vaihdetuinta osaketta.

ETF-osuuksista peritään keskimäärin 0,25 prosentin vuosittainen hallinnointipalkkio, joten kulut ovat todella alhaiset. ETF-osuudet ovat pääsääntöisesti tuotto-osuuksia eli rahaston saamat osingot maksetaan vuosittain sijoittajille, josta maksetaan verot. Perinteisissä rahastoissa osingot jäävät rahastoon ja veroa menee vasta luovutusvoitoista. ETF-osuuksista ei peritä merkintä- tai lunastuspalkkiota. Kaupankäynnistä maksetaan kuitenkin arvopaperinvälittäjän perimä välityspalkkio. (Mikä on ETF?)

ETF-osuuksissa riskiä saadaan hajautettua kohtuullisen pienellä sijoitettavalla summalla verrattuna suoraan osakekauppaan. ETF tarjoaa hyvän vaihtoehdon

eläkesäästämisvaihtoehdoksi. OMX25- indeksi seuraa kutakuinkin Helsingin pörssiä, joten oikeanaikaisesti sijoitettuna se voi tarjota hyvän tuoton.

Vahvuudet:	Heikkoudet:
Riskin hajautus Alhaiset kustannukset Hyvä likviditeetti	Sijoitukset hoidetaan itsenäisesti Sijoitukset tulisivat olla suuria
Mahdollisuudet:	Uhkat:
Sijoitus voi tuottaa hyvin pitkällä aikavälillä	Maa-ilmantalon tilanne Osakekurssit laskevat

Taulukko 4: SWOT-analyysi ETF-osuuksista

7.6 Kulujen vertailu

Käsitellään kulurakennetta esimerkkitapauksen kautta. Henkilö alkaa säästää kaksikymmentä vuotta ennen eläkkeelle siirtymistään. Henkilö tallettaa kuukausittain 400 euroa. Ps-tilissä henkilö sijoittaa rahastoihin. Eläkevakuutuksessa sijoitetaan Nordean Selektä eläkevakuutuksen, jossa sijoitetaan Nordean kasvukoriin. Rahastoissa sijoitetaan Nordean tarjoamiin rahastoihin ja ETF-osuuksiin. Kahdenkymmenen vuoden aikana henkilö säästää 96 000 euroa.

Ps-tilissä kannattavinta on sijoittaa kuukausittaisella tallettamisella rahastoihin. Osakkeissa summat tulisivat olla suuria, jotta kulut eivät nouse liian korkeiksi. Osakkeita tulisi myös ostaa useista eri yhtiöistä, jotta riskiä saataisiin hajautettua. Osakkeita ei ole kannattavaa ostaa 400 eurolla, koska kulut nousevat noin neljän prosentin tuntumaan. Nordea perii kahdeksan euron minimimaksun ja 8,40 euron toimeksiantomaksun. Rahastoissa kuluihin menee noin 2,4 prosenttia, joka on saman verran kuin sijoittaisi suoraan rahastoihin ilman Ps-tiliä. Rahastoissa kuluihin menee kahdenkymmenen vuoden aikana noin 2300 euroa.

Eläkevakuutuksessa kulujen määrittely on tehty vaikeaselkoiseksi. Vuosittainen hallinnointi ja hoitokulut ovat 2,1 prosenttia, mutta sijoituskorien muita kuluja ei pysty tarkasti määrittelemään. Kulut nousevat noin kolmen prosentin luokkaan. Eläkevakuutuksessa kuluihin menee noin 2880 euroa.

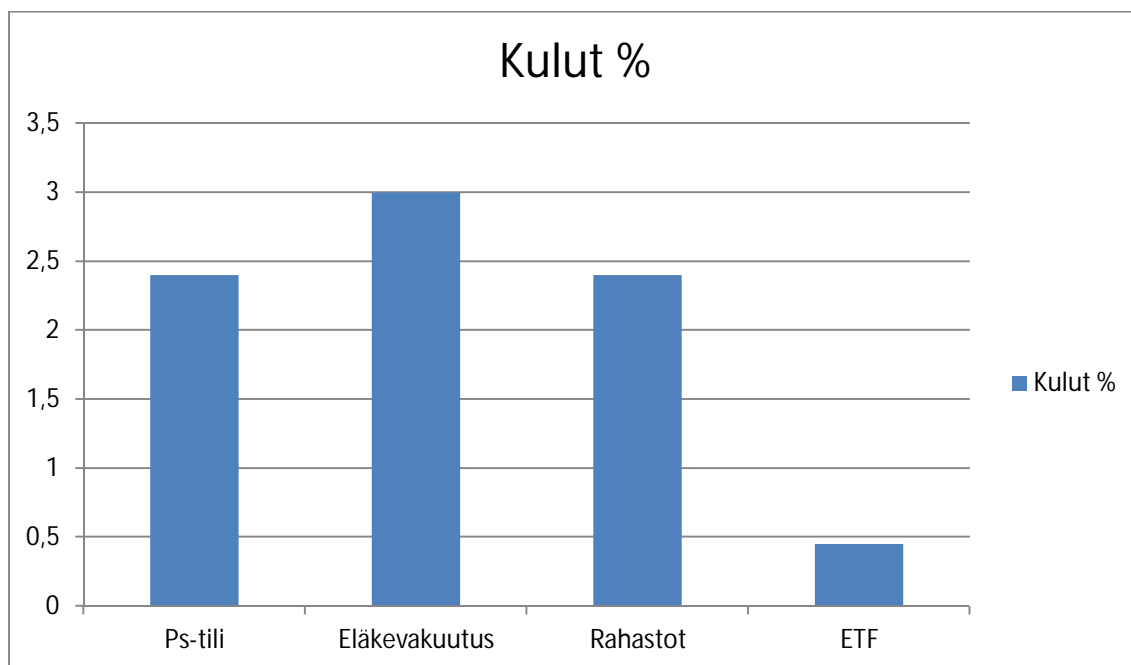
ETF-osuuksissa kuluja aiheutuu 0,45 prosenttia, mikäli ostettaisiin ETF-osuutta yhdellä kertaa kerran vuodessa vähintään 4000 euron summalla. Kuukausittain 400 eurolla ostettaessa kulut nousisivat 4,25 prosenttiin. ETF-osuuksissa peritään normaalit välityskulut kuten suorissa

osakesijoituksissa ja lisäksi vuosittainen 0,25 prosentin hallinnointikulu. Sijoitus tulisi olla neljän tuhannen euron suuruinen, jotta välitysmaksu olisi 0,20 prosenttia. ETF-osuudessa menee kuluihin noin 430 euroa, mikäli ETF-indeksiä ostetaan kerran vuodessa koko säästetyllä summalla.

Kuukausittaisella tallettamisella kannattavin vaihtoehto on sijoittaa rahastoihin, joissa kuukausittaisella ja kerralla isolla summalla tallettaessa ei ole eroa. Eläkevakuutuksessa kulut ovat korkeat ja tuotto-odotuskin usein rahastoja pienempi, niin sijoittaminen eläkevakuutuksiin ei ole kannattavaa.

ETF-osuuksia ostettaessa tulisi ostaa suuremmilla summilla, koska ETF-osuuksista peritään sama välityspalkkio kuin suorasta osakekaupasta. Muuten kulut voivat nousta kohtuullisen suuriksi.

Ps-tilin kulurakennetta on vaikea vertailla muiden säästämismuotojen kanssa, koska kulut määräytyvät siitä kuinka paljon kauppooja tehdään ja mihin sijoitetaan. Hyvin hajautettu sijoitus tulisi sisältää useita eri osakkeita. Sijoitukset tulisivat olla myös muutaman tuhansien eurojen suuruisia, jotta kulut eivät nouse korkeiksi. Ps-tilissä ei ole järkevää sijoittaa pieniä kuukausittaisia talletuksia, jotka sijoitettaisiin suoriin osakesijoituksiin.

Kuvio 1: Kulujen määrä prosentteina, vertailussa Nordean tarjoamat sijoitusvaihtoehdot (Nordea, hinnat)

8 Yhteenveto

Eläkeläisten määrä lisääntyy huomasti lähivuosina ja on epävarmaa, kuinka tulevaisuuden eläkkeet turvataan ja mikä tulee olemaan maksettavan eläkkeen taso.

Suomalaiset säästävät suurimman osan varoistansa asuntoihin ja maa-alueisiin. Eläkeaikaiseen elämään tulisi olla muitakin säästöjä, jotta pystyisi säilyttämään saman elintason kuin työssä olon aikana. Asuntosäästämässä varat eivät ole konkreettisesti käytettävissä kuin myymällä asunnon ja hankkimalla pienemmän asunnon. Asumiskustannukset ovat kuitenkin pienemmät täysin omistetussa omistusasunnossa.

Vertailtaessa sijoituskohteita ei voi yksiselitteisesti sanoa, mikä sijoituskohte on paras. Kokeneemmat sijoittajat etsivät useimmiten optimaalisimman sijoitusvaihtoehdon, jossa kulut ovat minimissään ja tuotto-odotus kohtuullisen korkea. Kokemattomalle sijoittajalle tärkeää voi olla vain, että sijoitus on kohtuullisen turvallisen ja että se tuottaisi jonkunlaisen tuoton.

Vapaaehtoinen eläkevakuutus vie säästetyistä varoista eniten kuluja. Kulut ovat tuotto-odotukseen nähden suuret, joten suurta arvon nousua säästetyille varoille ei ole odotettavissa. Vapaaehtoisessa eläkevakuutuksessa on myös suuret riskit. Sijoituskohteet voivat tuottaa tappiota ja pääomatuloveroprosentti voi hyvinkin nousta. Tuotto-odotus vapaaehtoisessa eläkevakuutuksessa ei vastaa lähellekään sijoitettavaa riskiä.

Ps-tili ei ole saanut markkinoilla suurta suosiota, mutta tällä hetkellä Ps-tili tarjoaa kohtuullisen sijoitusvaihtoehdon. Riskit kulujen noususta ja pääomatuloveroprosentin noususta ovat olemassa. Ps-tili on kuitenkin huomattavasti edullisempi kuin vapaaehtoinen eläkevakuutus, joten se tarjoaa kohtuullisen sijoitusvaihtoehdon.

Rahastot ovat kokemattomalle sijoittajalle hyvä sijoitusvaihtoehto. Rahastoista huolehtii pörssiämmäntilainen, joten tuotto-odotukset ovat melko korkeat. Rahastot tarjoavat huolettoman sijoituksen. Rahastoissa kulut ovat melko suuret. Rahastojen etuna on, että rahaston voi myydä milloin tahansa, jos taloudessa on epävarmuutta.

ETF-osuudet tarjoavat kustannuksiltaan halvan tavan päästä pörssiämmäntiläiseen. ETF-osuuksissa riski on hajautettu esimerkiksi OMX25-indeksissä. ETF:ien etuna on, että ne voi myydä markkinatilanteen heikentyessä. ETF vaativat jonkun verran tietoa sijoitustoiminnasta. ETF-osuuksissa sijoitus on itsenäistä, joten markkinoiden muutoksia tulisi pystyä seuraamaan. ETF-osuuksia kannattaa ostaa vain suuremmilla summilla, joten varoja kannattaa ensin säästää vaikka määräaikaistalletustilille ja ostaa ETF-osuuksia kerran vuodessa markkinatilanteen ollessa suotuisa.

Kuukausittainen tai vuosittainen tallettaminen luo hyvän pohjan eläkeaikaiselle elämälle.
Talletti varoja sitten mihin sijoittamismuotoon tahansa.

Lähteet

Eläketurvakeskus 2011. Keskieläke viime vuonna 1370 euroa kuukaudessa. Viitattu 28.8.2011.
<http://www.tyoelake.fi/Page.aspx?Section=39133&Item=65213>

Fine Vakuutus- ja rahoitusneuvonta, 2010. Ps-säästäminen. Tulostettu 3.9.2011.
<http://www.fine.fi/userfiles/file/PS-opas.pdf>

Holtari, S. 2008. Tästä sijoitustuotteesta pankkisi vaikenee. Viitattu 8.9.2011.
<http://www.talouselama.fi/sijoittaminen/article167737.ece>

Koistinen, J. 2007. Indeksiosuusrahastot. Viitattu 24.9.2011.
<http://www.investori.com/cgi-bin/read.pl?a05/s050602.htm>

Nordea. Hinnat, Ps-sopimus. Viitattu 29.8.2011.
<http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t+ja+sijoitukset/PS-sopimus/Hinnat/1338802.html>

Nordea. Hinnat, Selekt-eläke. Viitattu 30.8.2011
<http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6henki-%2bja%2bel%C3%A4kevakuutukset/Selekt-el%C3%A4ke/Hinnat/776922.html>

Nordea. Ps-sopimus. Viitattu 30.8.2011.
http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t+ja+sijoitukset/PS-sopimus/1332902.html?WT.srch=1&WT.mc_id=googleFI&mc_en=google&mc_cam=FI%20B2C%20Pension&mc_ag=Pension%20-%20PS&mc_kw=ps-tili&mc_mt=b&mc_cid=8254150389

Nordea. Selekt eläketurva. Viitattu 2.9.2011.
<http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6henki-+ja+el%C3%A4kevakuutukset/Selekt-el%C3%A4ke/Selekt+El%C3%A4keturva/1280322.html>

Nordea. Selekt eläkesijoitus. Viitattu 2.9.2011.
<http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6henki-+ja+el%C3%A4kevakuutukset/Selekt-el%C3%A4ke/Selekt+El%C3%A4keturva/1280322.html>

Nordea. Sijoituskorien arvot. Viitattu 20.9.2011
<http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6henki-+ja+el%C3%A4kevakuutukset/Selekt-el%C3%A4ke/Sijoituskorien+arvot/1115612.html>

Nordnet. ETF:illä säästät uudella tavalla. Viitattu 4.9.2011.

<https://www.nordnet.fi/mux/web/nordnet/etf.html>

Poikonen, P. & Silvola T. 2010. Eläkesäästäminen. FINVA.

Puttonen, V. 2007. Miten sijoitan rahastoihin. 3. painos. WSOY.

Saario, J. 2011. Huijauksen pelko karkottaa sijoittajia. Viitattu 6.10.2011.

<http://www.kauppalehti.fi/5/i/porssi/omaraha/uutiset.jsp?oid=20111096093>

Seligson. Mikä on ETF?. Viitattu 22.9.2011.

<http://www.seligson.fi/omxh25/Suomi/etf/etf.htm>

Simola, U. 2010. Sijoittaminen. Viitattu 30.8.2011.

<http://www.taloustaito.fi/fi-FI/s/sijoitukset/voinko-siirtaa-vanhat-osakkeeni-ps-tilille>

Veronmaksajat. 2010. Ps-tili. Viitattu 28.8.2011.

<http://www.veronmaksajat.fi/omatveroasiat/pstili>

Veronmaksajat. 2010. Vapaaehtoinen eläkevakuutus. Viitattu 28.8.2011.

<http://www.veronmaksajat.fi/omatveroasiat/vapaaehtoinenelakevakuutus>

Kuviot

kuvio 1: Kulujen määrä prosentteina, vertailussa Nordean tarjoamat sijoitusvaihtoehdot (Nordea, hinnat).....	24

Taulukot

Taulukko 1: SWOT-analyysi PS-tilistä.....	19
Taulukko 2: SWOT-analyysi eläkevakuutuksesta.....	21
Taulukko 3: SWOT-analyysi rahastoista.....	22
Taulukko 4: SWOT-analyysi ETF-osuuksista.....	23